

Inne i härbärgat

De flesta av oss sitter väl inne i härbärgat. Kanske några av oss kikar ut lite nyfiket när ännu fler människor knackar på dörren och ber att få komma in. Några visar bort dem redan innan de hunnit förklara varför de vill komma in. Andra bryr sig inte ens längre om att titta upp när de hör talas om nyanlända. De bara fortsätter med sitt som om ingenting hade hänt. Ytterligare andra är bara förskräckta.

Det börjar kännas trångt. Kanske inte trångt i rumslig bemärkelse. Det finns ju gott om plats. Men resurserna! Resurserna räcker inte till, kanske många tycker. Och då menar de inte bara de ekonomiska resurserna utan också de mänskliga. Hur många nya människor med främmande språk och kultur tål egentligen härbärgat, som plötsligt känns väldigt litet?

Nej, det är inte frågan om att fördöma de här känslorna. Jag är säker på att många inne i härbärgat känner sig ganska illa till mods. Samvetet gnager. Kanske tänker de i sitt stilla sinne: Egentligen har vi nog råd, men vi orkar inte med det.

Det känns övermäktigt. Det är redan för många. Hur ska vi klara av allt det här? Rädslan suger musten ur dem.

Men faktum kvarstår att Josef och hans gravida hustru Maria knackar på härbärgets dörr. De gjorde det då för 2000 år sedan och de gör det idag. Förmodligen var Betlehem just då helt överfyllt av människor. Tänk på alla dem som var tvungna att lyda en mäktig härskares befallning. Tusentals människor som måste bryta upp, lämna sina byar och resa till sina förfäders hemstäder. Och allt det här bara för att pressas på ännu mer pengar. Kejsaren behövde pengar för sina företag och för det måste han ju ha tillförlitliga register. Josef och Maria hade inte gett sig iväg på eget bevåg. De var så illa tvungna.

Och nu tillbaka till härbärgets. Vi har haft tur. Gynnsamma omständigheter eller framåtanda har gett oss en plats där. Men ändå är det något som känns lite obehagligt. Riktigt glad kan man ju inte vara när man ser alla människor som inte har hamnat på historiens solsida som vi.

Nej, alla där inne är inte dåliga människor. Det finns så mycket god vilja. Jag vill inte tala om de gälla rösterna som bara polemiserar. De finns också. Men de flesta känner sig väl kluvna: Ja, jag vill öppna dörren. Nej, jag tror inte att jag klarar av mer än så här. En blandning av att känna sig hjälplös och rädd, handfallen och försagd.

Och ibland bryter tack och lov generositeten fram. En hand sträcks ut, idéer till insatser blir verklighet, kontakter knyts

med dem som knackar på härbärgets dörr. Plötsligt finns det plats för de sökande i härbärgets.

Vad är det som händer i sådana här situationer? Vad är det som får oss att övervinna bekymmer och rädsla? Kanske var det samma erfarenhet som jesuitpatern Pierre Favre gjorde julen 1542. Fastän han hade varit med om alla högtidliga gudstjänster kände han sig bedrövad och nedstämd. Julens gnista hade inte riktigt kunnat tända någonting inom honom. Budskapet om Gud som blivit människa och visat sig i barnet i krubban hade inte berört honom.

Och då, i den själsliga kylan, gick någonting upp för honom som han formulerade ungefär så här: Hittills har jag alltid försökt att göra mig älskvärd inför Gud och helgonen. Jag har gjort allt möjligt för att de ska älska mig. Nu har jag insett att jag inte behöver göra mig älskvärd. I stället ska jag älska. Jag ska inte försöka bli älskad utan själv älska. Han kunde släppa allt bekymmer för sig själv.

Pierre Favre hade, precis som alla vi andra, en djup längtan efter att bli sedd och älskad. Men den här längtan hade fått övertaget över honom. Och när den tar över är rädslan, ja, till och med förskräckelsen nära. Är jag verkligen accepterad? Tycker de andra om mig? Också Gud? Eftersom jag inte får någon direkt bekräftelse försöker jag göra allt möjligt för att få bevis på att jag är värd att älska. Jag kliver in i prestationens ekorrhjul. Fastän jag gör många lofvärda saker, stora insatser för andra människor, så är jag i själva

verket bara hos mig själv, fullt upptagen av min strävan att bli älskad. Hur aktiv jag än är finns rädslan där. Och rädslan gör att jag bara ser mig själv. Jag sitter fast och förtärs av en fientlig makt som klär sig i vackra kläder: 'Om du bara gör så eller så, kommer alla att tycka om dig.'

Vad var det jesuitpatern hade insett julen 1542? Jo, att han inte behövde göra sig älskvärd. Barnet i krubban liksom den korsfäste sträcker sina armar mot mig och omsluter mig. Och han säger till mig: 'Var inte rädd! Jag förkunnar för dig det glada budskapet om en stor glädje. Jag älskar dig, och om du har mig har du allt.' Kanske lägger barnet och den korsfäste till: 'Sluta upp med att ständigt oroa dig för dig själv. Var inte så förskräckt! Stig av bekräftelsebegärets ekorrhjul. Våga älska i stället.'

Tillbaka i härbärgat. Kan det här glada budskapet om en stor glädje tränga in genom dörren? Ja, i alla fall om vi öppnar den för paret som står där utanför. Och då kanske rädslan släpper och julnattens budskap bryter in: Var inte förskräckt! Guds nåd och kärlek har blivit synlig för alla människor. Och den kärleken är vår räddning. Se inte för mycket på dig själv. Låt inte förskräckelsen lamslå dig. Älska i stället!

Det låter kanske lite blåögt. Visst, jag har inte löst alla praktiska frågor som de nya frågorna väcker. Men jag litar på kärlekens förvandlande kraft. Det vanmäktiga barnet i krubban och dess kärlek har fört oss samman i denna natt.

Om vi bara låter oss dras in i det barnets kärlek. Ty kärleken fördriver rädslan och gör oss kreativa. Endast kärleken som sänks ner i våra hjärtan får oss att leva och överleva som människor och människofamilj.

Låt oss öppna dörren till vårt härbärke, dörren genom vilken Kristus vill stiga in i vårt land, våra familjer och hem och inte minst i våra hjärtan.

Dominik Terstriep S.J.